International Journal of Kannada Research
www.kannadajournal.com

ISSN: 2454–5813
IJKR 2017; 3(3): 22-24
© 2017 IJKR
www.kannadajournal.com
Received: 06-05-2017
Accepted: 07-06-2017

ನಾಗಣ್ಣ ಡಿ.ಎ
ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಡಾ. ಹಾಮಾನಾ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ
ಎಸ್.ಡಿ.ಎಂ ಕಾಲೇಜು(ಸ್ವಾಯತ್ತ), ಉಜಿರೆ
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ, ಕರ್ನಾಟಕ – 574240
ಮೊಬೈಲ್

Correspondence
ನಾಗಣ್ಣ ಡಿ.ಎ
ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಡಾ. ಹಾಮಾನಾ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ
ಎಸ್.ಡಿ.ಎಂ ಕಾಲೇಜು(ಸ್ವಾಯತ್ತ), ಉಜಿರೆ
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ, ಕರ್ನಾಟಕ – 574240
ಮೊಬೈಲ್

ಜೇನುಕುರುಬರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ‘ಕುಂಡೆ ಹಬ್ಬ

ನಾಗಣ್ಣ ಡಿ.ಎ

ಕೊಡಗಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ನೆಲೆನಿಂತು ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಜೇನುಕುರುಬರು ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ. ಕುಳ್ಳಗೆ, ಕರ್ರಗೆ, ಗಿಡ್ಡವಾಗಿರುವ ಇವರು ಗುಂಗುರು ಕೂದಲಿನ ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದು ಬಿದಿರು ಬೊಂಬುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸಣ್ಣ ಗುಡಿಸಿಲಿನಂತ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅರಣ್ಯದಂಚಿನಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ದೂರವುಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಜೇನುಕುರುಬರ ಮೇಲೆ ಕೊಡವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ. ಆದರೂ ಅದೆಲ್ಲದರ ಹೊರತಾಗಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಆಚರಿಸುವ ಒಂದು ವಿಭಿನ್ನವಾದ “ಕುಂಡೆ ಹಬ್ಬ”ದ ಆಚರಣೆ, ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತಲತಲಾಂತರಗಳಿಂದ ಬದುಕಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಜೇನುಕರುಬರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಬೇರೆಯಾದದ್ದು. ಕೊಡಗಿನ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರು ಕೊಡವರ ಹಬ್ಬಗಳಾದ ಕೈಲ್‌ಮುಹೂರ್ತ, ಕಾವೇರಿ ಸಂಕ್ರಮಣ ಮತ್ತು ಹುತ್ತರಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕೊಡಗಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿನ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳೆನಿಸಿದ ಜೇನುಕುರುಬರು ಆಚರಿಸುವ “ಕುಂಡೆ ಹಬ್ಬ” ಬಹಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಾಗೂ ವಿಚಿತ್ರವಾದುದು ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಆಚರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಸೋರೆಬುರುಡೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು “ಬುಂಡೆ ಹಬ್ಬ” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಅಶ್ಲೀಲ ಬೈಗುಳಗಳು ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ‘ಬೈಗುಳ ಹಬ್ಬ’ವೆಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬದಿಗೊತ್ತಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಈ ಹಬ್ಬದ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಲು ಮತ್ತು ಹೇಳಲೂ ಮುಜುಗರವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಮುದಾಯ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಮುಲಾಜು ಇಲ್ಲದೆ ಅಶ್ಲೀಲವೆನಿಸುವ ಅನೇಕ ಬೈಗುಳ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸರಾಗವಾಗಿ ಬಳಸಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಬಹುಶಃ ಇಂತಹ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಬೇರೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವೀರಾಜಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಗೋಣಿಕೊಪ್ಪದ ಸಮೀಪವಿರುವ ದೇವರಪುರದಲ್ಲಿ ಮೇ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಈ ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ತಿತಿಮತಿ, ಪಾಲಿಬೆಟ್ಟ, ಪೊನ್ನಂಪೇಟೆ, ಹಾಗೂ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ನಡೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಕಾಡುಗಳಲ್ಲೇ ವಾಸಿಸುವ ಇವರಿಗೆ ಜೇನುಕೀಳುವುದೇ ಮೂಲ ವೃತ್ತಿ ಆಗಿತ್ತು. ಕಾಲ ಸರಿದಂತೆ ಇವರ ಬದುಕು, ವೃತ್ತಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡಿವೆ. ಜೇನುಕುರುಬರು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಸಾಧಾರಣ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ಮರಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ವೇಷ, ಭಾಷೆ, ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿ ಭಾಗಶಃ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಂಡಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಬೈಗುಳಗಳೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಎಂದಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಹಬ್ಬದ ಹಿನ್ನೆಲೆ: ಜೇನುಕುರುಬರು ಅಯ್ಯಪ್ಪ ದೇವರ ಪರಮಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ದಿನ ಅಯ್ಯಪ್ಪನನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ದಿನ ಅಯ್ಯಪ್ಪ ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಇವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಕರೆದೊಯ್ದು ದಾರಿನಡುವೆ ಭಗವತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಆಕೆಯೊಡನೆ ತೆರಳುತ್ತಾನಂತೆ. ಹೀಗೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ತನ್ನ ಹಿಂಬದಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ

ಮರೆಯಾದ ಅಯ್ಯಪ್ಪನ ಬಗ್ಗೆ ಕೋಪಗೊಂಡು ಅವನ ಕುಂಡೆಯನ್ನು ಅಣಕಿಸಿ ಬಯ್ಯತೊಡಗಿದರಂತೆ. ಈ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನೇ ಒಂದು ಆಚರಣೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ "ಕುಂಡೆ ಹಬ್ಬ"ವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ[1]. ಮೇ ತಿಂಗಳ ಮೂರನೇ ಗುರುವಾರ ಅಯ್ಯಪ್ಪ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಮನಸಾರೆ ಬೈಯ್ದು ಹರಕೆ ತೀರಿಸುವ ಈ ಜನ ಅದೇ ದಿನ ದೇವರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆಚರಣೆಯ ವಿಧಾನ: ವರ್ಷವಿಡೀ ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಮುರಿಯುವ ಹಾಗೆ ದುಡಿಯುವ ಈ ಜನರು ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಕೆಲವರು ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಸೋರೆ ಬುರುಡೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಅದಕ್ಕೆ ವಿವಿದ ರೀತಿಯ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಬಳಿದುಕೊಂಡು, ತರತರದ ಶಬ್ದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತಲೆಕೂದಲಿಗೆ ಬಲೂನು, ರಿಬ್ಬನ್, ಹೂವಿನ ಅಲಂಕಾರ, ಕೈ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಪೂಸಿಕೊಂಡು ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡಸರು ನೈಟಿ, ಸೀರೆ, ಲಂಗ ಮೊದಲಾದ ಸ್ತ್ರೀ ವೇಷ ಧರಿಸಿದರೆ, ಹೆಂಗಸರು ಪ್ಯಾಂಟು ಶರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ತೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕರು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಪ್ಪು ಕನ್ನಡಕವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೀದಿ ಬೀದಿ ಸುತ್ತುತ್ತಾ ಹಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಒಲವು ತೋರುತ್ತಾರೆ.

ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದಂತೆ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣಾ ವಿಧಾನ, ವೇಷ ಭೂಷಣಗಳಲ್ಲೂ ಮಾರ್ಪಾಡು ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ದೇಹಗಳ ಮೇಲೆ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಭಾಗ, ಕಾಜಾಣದ ಗೂಡುಗಳು, ಹಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ಮಾಡಿದ ಕನ್ನಡಕ, ಮರದ ಬಂದೂಕುಗಳು, ನೀರಿನ ಖಾಲಿ ಬಾಟಲಿಗಳು, ಬಾಟಲಿಯ ಮುಚ್ಚಳಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಹಾರ, ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವ ತೈಲವನ್ನು ಮೈಯೆಲ್ಲ ಪೂಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಚರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಿಳಿ, ನೀಲಿ, ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಬಳಿದುಕೊಂಡು, ತಲೆಗೆ ವಿವಿದ ಬಣ್ಣದ ವಿಗ್‌ಗಳು, ಮಿನಿ ಸ್ಕರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಲೇಪನ ಹಚ್ಚಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ನೂತನಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಬೀದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ 'ಕುಂಡೆ.. ಕುಂಡೆ.. ಕ್ಕು.. ಕ್ಕು.. ಅಂತ ಜೋರಾಗಿ ಕಿರುಚಿಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳು, ಮುದುಕರು, ಹೆಂಗಸರು, ಗಂಡಸರಾದಿಯಾಗಿ ಅಶ್ಲೀಲವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಗುವಾಗ ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಮುಜುಗರ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಬೈಗುಳಗಳು, ಮಾತುಗಳು ಪುಂಖಾನು ಪುಂಖವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರು ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ಹಣ ನೀಡಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗುವ ಆತುರದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಗಿನಿಂದಲೂ ದೇವರಪುರದ ಅಯ್ಯಪ್ಪ ದೇವಾಲಯದ ಹೊರಗಿನ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಬೈಗುಳದ ಹಬ್ಬ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಭದ್ರಕಾಳಿ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಂಜೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಇದು ಒಂದು ಆಚರಣೆಯಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಇದನ್ನೇ ನೆಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ಜನರು ವರ್ಷಕ್ಕೊಂದು ಸಲ ತಮ್ಮ ಹುಲುಜೀವನದ ವಾಸ್ತವತೆಯಿಂದ ಹೊರ ಬಂದು ಬೇರೆಯದೇ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಲಿಯುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಮುಲಾಜೂ ಇಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಭೀತರಾಗಿ ಬೈಯ್ಯುವ ಇವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಯಾಜಮಾನಿಕೆ ಮಾಡಿದವರ ಶಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿರಲೂಬಹುದು. ವರ್ಷವಿಡೀ ತನ್ನ ತೋಟದ ಮಾಲಿಕನಿಂದ ಕೂಲಿಗಿಂತ ಬೈಯ್ಗುಳವನ್ನೆ ಹೆಚ್ಚು ತಿಂದವರಿಗೆ ಇದೊಂದು ದಿನ ಮನ:ಪೂರ್ತಿ ಬೈಯ್ಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದೇ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಬ್ಬ ಆಚರಣೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶವಿರುವಂತೆ ಜೇನುಕುರುಬರ ಈ ಹಬ್ಬದ ಹಿಂದೆ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ದೌರ್ಜನ್ಯ ನಡೆಸಿದವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೈದು ತಮ್ಮ ಕೋಪವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಇರಾದೆಯೂ ಇರಬಹುದು.

ಹಬ್ಬ ಕುರಿತ ಟೀಕೆಗಳು: ಈ ಹಬ್ಬದ ವರದಿ ಮಾಡಲು ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರ ವರದಿಗಾರ್ತಿ ಈ ರೀತಿ ಬೈಯ್ಗುಳಗಳ ಸುರಿಮಳೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡು, ವಿಚಿತ್ರ ವೇಷಭೂಣಗಳನ್ನು ಕಂಡು, ಹಬ್ಬದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ವಿಕೃತ ವರ್ತನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಮಾಧಾನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ "ಬ್ಯಾನ್ ದಿಸ್ ಅಗ್ಲಿ ಫೆಸ್ಟಿವಲ್" ಎಂದು ಉಗ್ರಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಳಂತೆ[2]. ಈ ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿಯ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಸ್ಥಳೀಯರು ಅಥವಾ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ತಾತ್ಸಾರದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಭಾಷೆ, ವೇಷ, ಬೈಗುಳ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಅರಿಯಬಹುದು. ಈ ಹಬ್ಬದ ಹೆಸರನ್ನಾಗಲಿ, ಆಚರಣಾ ವಿಧಾನವನ್ನಾಗಲಿ, ಇಲ್ಲಿನ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನಾಗಲಿ, ನೇರವಾಗಿ ದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತ ಸಂದರ್ಭವೂ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುವ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಆಂಗ್ಲ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಒಬ್ಬ ಪತ್ರಕರ್ತೆಯಂತೂ ಇಂಥಹ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಗ್ರಹವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಯಾವುದೋ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹದಿಂದ ಒಂದೇ ಆಯಾಮದಲ್ಲಿ ನೋಡದೆ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಸೂಚಿಸಿರುವುದು 'ಲೋಕೋ ಭಿನ್ನ ರುಚಿ' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಬಹುಪಾಲು ಸಮಯವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿಯೆ ಕಳೆದಿರುವ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮೂಲದ ಕ್ಲಾರೆ ಆರ್ನಿ[3] ಎಂಬ ಹವ್ಯಾಸಿ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗ್ರಾಹಕಿ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ 'ಕುಂಡೆ ಹಬ್ಬ'ದ ಆಚರಣಾ ವಿಧಾನ ಓರ್ವ ಛಾಯಾಗ್ರಾಹಕಿಯಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಮುಂದುವರೆದು "ಮನುಷ್ಯನ ಸೃಜನಶೀಲ ಅಬಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಅನನ್ಯ ರೂಪಗಳನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಲು ಈ ಹಬ್ಬ ನನಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಹಬ್ಬವು ಕಟ್ಟಾ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಮಾತು, ಧಿರಿಸುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವವರು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಆಗಬಹುದು. ಓರ್ವ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸೆಕ್ಸಿ ಮಹಿಳೆ, ದೇವರು, ಪ್ರಾಣಿ, ತನ್ನ ಕರುಳನ್ನು ತಾನೇ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವ ದೈತ್ಯರಾಕ್ಷಸ– ಹೀಗೆ ಏನನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆವೋ ಅವು ಇಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ"[4] ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ಶೋಚನೀಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡಿರುವ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡಲು ಇದೊಂದು ಅವಕಾಶವಿರಬಹುದು. 'ವರ್ಷವಿಡೀ ನೀವ್ ನಮ್ಮನ್ನ ಬೈಯಾಕಿಲ್ವ, ನಾವ್ ಒಂದು ದಿನ ಬೈದ್ರೆ ನಿಮ್ಗೆ ಸಿಟ್ ಬತ್ತದಾ?'[5] ಎಂಬ ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯ ಹಿಂದೆ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಉದ್ದೇಶವೂ ಇದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. "ಇದು ಆಳುವ ವರ್ಗದ ವಿರುದ್ಧ ಸಿಡಿದೆದ್ದು ನಿಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಧರ್ಮವೂ"[6] ಆಗಿರಬಹುದು.

ಕೊಡಗಿನ ಜೇನುಕುರುಬರು ಆಚರಿಸುವ ಈ ರೀತಿಯ 'ಬೈಗುಳದ ಹಬ್ಬ'ದೊಂದಿಗೆ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆ.ಆರ್.ಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಕಿಕ್ಕೇರಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕಿಕ್ಕೇರಮ್ಮನ ಜಾತ್ರೋತ್ಸವ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ

ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸುಳ್ಯ, ಪುತ್ತೂರು ಮತ್ತು ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಗೌಡ ಸಮುದಾಯದವರು ಸುಗ್ಗಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ "ಸಿದ್ಧವೇಷ"[7] ಹಾಕಿ ಕುಣಿಯುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು.

ಕಿಕ್ಕೇರಿ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಯಾದ ಕಿಕ್ಕೇರಮ್ಮನಿಗೆ ವಿಕೃತವಾಗಿ ಬೈಯ್ಯುವುದೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವುದು ಅಚ್ಚರಿ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪುರುಷ ಜನನಾಂಗವನ್ನು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ದೇವತೆಗೆ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಬೈಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಬೈಗುಳಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಆ ಕೃತಕ ಜನನಾಂಗವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ಹೆಂಗಸರು, ಗಂಡಸರು ಮಕ್ಕಳಾದಿಯಾಗಿ ನೋಡುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಹೀಗೆ ಆ ಕೃತಕ ಪುರುಷ ಜನನಾಂಗವನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದ ಮದುವೆಯಾಗದವರಿಗೆ ಕಂಕಣಭಾಗ್ಯ ಕೂಡಿಬರುತ್ತದೆ, ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಬದುಕು ಪಾವನವಾಗುತ್ತದೆ, ಬಂಜೆತನ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ನವದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂಬೆಲ್ಲಾ ಹಲವು ರೀತಿಯ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಈ ಹಬ್ಬದೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಯಾವುದೇ ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. (ಆಧಾರ: ಪ್ರಜಾ ಟಿ.ವಿ. ದಿನಾಂಕ 18–4–2016)

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಗೌಡರು ಆಚರಿಸುವ "ಸಿದ್ಧವೇಷ"ದಲ್ಲಿ ವೇಷಧಾರಿ ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿರುವ ಜನನಾಂಗದಿಂದ ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರನ್ನು ಸ್ಪರ್ಷಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುವ, ಮೈಲಿಗೆಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿಯ ಘಟನೆಗಳು ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಕಡೆ ಮೆಲ್ವರ್ಗದವರಿಂದ ತಾವು ಅನುಭವಿಸಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೋವುಗಳಿಗೆ ಇಂಥಹ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ತಿರುಗೇಟು ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಇವರು ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಏನೇ ಆಗಲಿ ಹಬ್ಬಗಳು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿವೆ. ಕುಂಡೆ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ವೇಷದರಿಸಿ ಕುಡಿದು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಬಲವಂತದಿಂದ ಹಣ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವವರ ವಿರುದ್ಧ ಕಠಿಣ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಬ್ಬದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರಲ್ಲದ ಕೆಲವರು ಸಹ ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವೇಷ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಅವಾಚ್ಯ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಬೈಯುತ್ತ, ವಿಕಾರ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು ರಸ್ತೆಗೆ ಅಡ್ಡ ಬಂದು ವಾಹನ ತಡೆಗಟ್ಟಿ ಹಣ ಬೇಡುವ ರೀತಿ ಸರಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಕುಂಡೆ ಹಬ್ಬಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕಾಯುವ ಕೆಲವು ಸಮಾಜ ಘಾತುಕರಿಂದ ಈ ಭಾಗದ ಅನೇಕ ಯುವತಿಯರು ಬಲಿಯಾಗಿರುವುದೂ ಇದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮನೋರಂಜನೆಗಾಗಿ ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸುವ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹವರ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿನ ನಾಗರಿಕರು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ದೂರು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ[8] ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ, ಎಚ್.ಟಿ.ಅನಿಲ್, ಬೈತಾರೆ ಬೈತಾರೆ, ಪುಟ–1, 23–03–2004
2. ಅದೇ
3. ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಚರ್, ಪ್ರವಾಸ ಛಾಯಾಗ್ರಹಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಇವರ ಚಿತ್ರಗಳು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಟ್ಯಾಟರ್, ಇಟಲಿಯ ಅಬಿತಾರೆ, ದ ಹಾರ್ವರ್ಡ್ ಡಿಸೈನ್ ಮ್ಯಾಗಜಿನ್, ಭಾರತದ ಔಟ್‌ಲುಕ್, ಟ್ರಾವಲರ್, ನಮಸ್ತೆ, ಹೌಸ್‌ಕಾಲ್ಸ್ ಸೇರಿದಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ.
4. ಪ್ರಜಾವಾಣಿಯ ಮುಕ್ತಚಂದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಲೇಖನ, ಕುಂಡೆ ಹಬ್ಬದ ಅಚ್ಚರಿಯ ಮುಖಗಳು, ಕ್ಲಾರೆ ಆರ್ನಿ, ಪುಟ–4, ದಿನಾಂಕ 25–09–2016
5. ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ, ಲೇಖನ ಬೈತಾರೆ ಬೈತಾರೆ, ಎಚ್.ಟಿ.ಅನಿಲ್, ಪುಟ–1, 23–03–2004
6. ಕರಾವಳಿ ಜಾನಪದ, ಡಾ. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ, ಶಾರದ ಪ್ರೆಸ್, ಮಂಗಳೂರು, 1990, ಪುಟ 27.
7. ಅದೇ:
8. ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ವರದಿ, ಕುಂಡೆ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಮದ್ಯ ನಿಷೇದಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯ, ಪುಟ–4, 11–05–2016
9. ಕೊಡಗು, ಡಾ. ಡಿ.ಬಿ ರಾಮಚಂದ್ರಾಚಾರ್, ಸುನಂದ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿರಾಜಪೇಟೆ, 1998
10. ಕೊಡಗು ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂ. ಷಂಶುದ್ದೀನ್, ಜಿಲ್ಲಾ ಕ.ಸಾ.ಪ. ಮಡಿಕೇರಿ, 2011
11. ಕೊಡಗು–ಚರಿತ್ರೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಬೆಳಕು, ಭೀಮಂಡ ಈ ಕುಶಾಲಪ್ಪ, ಮಡಿಕೇರಿ, 2016